

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการพิจารณาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่เกิดขึ้นในขณะดำเนินกระบวนการพิจารณา

โดยที่หลักกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 บัญญัติว่า ในการพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดี ศาลจะยกข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งไปก็ได้ จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ถ้อยคำในข้อกฎหมายใช้คำว่า หรือมีคำสั่งไปก็ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนในคดีนี้เป็นอำนาจดุลยพินิจของศาลปกครองที่จะยกหรือไม่ยกปัญหาดังกล่าวขึ้นพิจารณาแก่คดีก็ได้ หากศาลเห็นเองว่าข้อเท็จจริงในคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลย่อมสามารถยกปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวขึ้นพิจารณาแก่คดีได้ ในทางกลับกันหากศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงในสำนวนคดีไม่มีเหตุที่ศาลจะยกปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยขึ้นพิจารณา ศาลก็สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้โดยไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดี โดยยกเหตุเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นอ้าง

4.1 ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณา

จากการศึกษาแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดของไทย ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า กรณีใดบ้างที่เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลต้องยกขึ้นพิจารณาแก่คดี ซึ่งได้กล่าวมาแล้วว่าเหตุเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่¹ คือ เหตุเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาและเหตุเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนที่เกี่ยวกับเนื้อหาของกฎหมายที่นำมาใช้กับคดี ซึ่งในส่วนของเหตุเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาของศาลนั้น นอกจากเหตุที่เกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการที่ศาลพิจารณาเพื่อตรวจคำฟ้อง อาทิเช่น เขตอำนาจศาล

¹ Charles Debbash et Jean-Claude Ricci(2001.), *Contentieux administratif*. Paris: Dalloz. page 595-603.

การเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดี การดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด การยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดี การที่คู่ความเดิมนำประเด็นที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วมาฟ้องร้องเป็นคดีใหม่ (การฟ้องซ้ำ) การชำระค่าธรรมเนียมนศาลแล้ว ศาลปกครองสูงสุดของไทยได้พิจารณาเหตุซึ่งเกี่ยวกับกรณีการดำเนินกระบวนการพิจารณาซึ่งศาลเห็นว่าเป็นเหตุเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนที่ศาลจะยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งไปโดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

4.1.1 เหตุแห่งการไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาอันเนื่องมาจากเขตอำนาจศาล

การพิจารณาว่าข้อเท็จจริงตามคำฟ้องเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองที่จะรับคดีไว้พิจารณาได้หรือไม่เป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากหลักเกณฑ์ในเรื่องเขตอำนาจศาลเป็นตัวกำหนดประเภทคดีที่สามารถฟ้องต่อศาลนั้น ๆ ได้ ซึ่งในการพิจารณาคดีปกครองย่อมต้องพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อนว่าคดีที่ยื่นฟ้องสามารถรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ซึ่งในกรณีคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ศาลย่อมพิจารณาสั่งไม่รับคำฟ้องได้ โดยอาศัยเหตุที่ปัญหาเรื่องเขตอำนาจของศาลปกครองเป็นเหตุอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลต้องยกขึ้นพิจารณาเอง ดังนี้

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยไม่ดูแลหรือจัดการกับผู้พักอาศัยภายในอาคาร โครงการซึ่งไม่ปฏิบัติตามระเบียบการเข้าพักอาศัยที่ห้ามประกอบอาหาร ส่งเสียงดัง และวางสิ่งของไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเป็นเหตุที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนหรือแจ้งเหตุดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยไม่แก้ไขเหตุดังกล่าว และมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการให้ผู้พักอาศัยปฏิบัติตามกฎระเบียบการเข้าพักอาศัยที่กำหนดไว้ก่อนเข้าทำสัญญาจะซื้อจะขาย อันเป็นการกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ในการแก้ไขหรือระงับความเดือดร้อนรำคาญหรือในการควบคุมดูแลให้นิติบุคคลชุมชนการเคหะแก้ไขหรือระงับความเดือดร้อนรำคาญ แล้วแต่กรณี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 488/2556)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสมาคมนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียนสมาคมในท้องที่กรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 รับผิดชอบการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดของสมาคมดังกล่าวโดย

ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนการจดทะเบียนรายดังกล่าว กรณีเป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องได้แย้งการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ในการรับจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งการรับจดทะเบียนดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา 223 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และมีใช้กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนมติในการประชุมใหญ่ตามมาตรา 100 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมุลคดีดังกล่าวควรอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม ดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างในอุทธรณ์แต่อย่างใด ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงยกขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์ได้ ตามข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 924/2556)

4.1.2 เหตุแห่งการไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาอันเนื่องมาจากเงื่อนไขการฟ้องคดี

4.1.2.1 การเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดี ตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

การเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้เป็นหนึ่งในเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เพราะในคดีปกครองนั้น การพิจารณาเพื่อมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณา นอกจากการพิจารณาเรื่องเขตอำนาจศาลตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 แล้ว ยังต้องพิจารณาในเรื่องเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีประกอบกันด้วย โดยที่มาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติในเรื่องผู้เดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ไว้ ซึ่งการเป็นผู้เดือดร้อนหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายนี้ เป็นเหตุอันเกี่ยวกับความสงบของประชาชน ซึ่งศาลยกขึ้นพิจารณาแก้คดีได้ แม้กรณีมิได้ยกขึ้นต่อสู้ในชั้นอุทธรณ์ โดยศาลปกครองสูงสุดยกขึ้นพิจารณาได้เอง ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในคดีดังต่อไปนี้

หนังสือแจ้งว่ากระทำการฝ่าฝืนต่อมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่บัญญัติห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ และแจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างนั้นออกไปจากเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ ยังมีคำสั่งทางปกครอง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีไม่ยอมรับถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากเขตที่ดินสาธารณประโยชน์และเป็นกรณีผู้ถูกฟ้องคดี 1 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 แล้ว

ผู้ฟ้องคดีที่ 1 ก็มีอำนาจหน้าที่เพียงฟ้องร้องดำเนินคดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป โดยไม่อาจใช้อำนาจบังคับให้หรือถอนสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีเพื่อให้เป็นไปตามหนังสือลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2552 ได้ เมื่อหนังสือดังกล่าวมิได้มีผลบังคับตามกฎหมายต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยังมีใช้ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องในประเด็นนี้ไว้พิจารณาได้ เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้วจึงไม่มีกรณีต้องวินิจฉัยประเด็นที่เป็นเนื้อหาของคดีอีก ทั้งนี้ ประเด็นเกี่ยวกับเงื่อนไขในการฟ้องคดีปกครองถือเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามข้อ 92 ประกอบกับข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 727/2556)

ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามคำฟ้องนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ศาลปกครองจึงมีอาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาพิพากษาได้ แม้ประเด็นนี้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด แต่ปัญหาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ เป็นเรื่องอำนาจฟ้องซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดย่อมยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาได้ตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 477/2556)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการผลิต พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2545 และแนวดำเนินการผลิต พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การส่งเสริมการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของเอกชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2545 และหลักเกณฑ์การตรวจประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ของเอกชน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว เป็นเพียงระเบียบปฏิบัติที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้น เพื่อให้ข้าราชการในกระทรวงถือปฏิบัติ และมีผลบังคับกับเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือ ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ในกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น อันเป็นระเบียบปฏิบัติภายในของฝ่ายปกครอง มิได้มีผลทางกฎหมายออกสู่ภายนอกหน่วยงานทางปกครอง จึงย่อมไม่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้

อันเนื่องมาจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งแนวดำเนินการผลิตและหลักเกณฑ์การตรวจประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ออกชนเนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการทั้งสองฉบับดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 1241/2558)

4.1.2.2 การดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เป็นบทบัญญัติในส่วนของการกำหนดวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนการฟ้องคดี ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีต่อศาลปกครองอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญในกรณีคำสั่งทางปกครองใดที่อาจอุทธรณ์โต้แย้งต่อไปได้ ก็ให้ดำเนินการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไปตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายเฉพาะในเรื่องนั้น ๆ ได้บัญญัติไว้ แต่หากไม่มีการบัญญัติเรื่องขั้นตอนหรือระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในกฎหมายฉบับใด คู่กรณีต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หากผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล ศาลย่อมพิจารณาไม่รับคำฟ้องนั้นได้ เนื่องจากเป็นเหตุอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในคดีดังต่อไปนี้

กำหนดระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสามารถหยิบยกปัญหานี้ขึ้นวินิจฉัยเองได้ การที่คำสั่งลงโทษทางวินัยมีหมายเหตุตอนท้ายว่า ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง ถือได้ว่าเป็นการแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะทำให้ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ขยายเป็นหนึ่งปี ตามนัยมาตรา 40 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 87/2550)

4.1.2.3 กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

การฟ้องคดีทุกประเภทจำเป็นต้องกระทำภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากระยะเวลาการฟ้องคดีเป็นเงื่อนไขสำคัญที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองบุคคลผู้ใช้สิทธิทางศาล ดังนั้นระยะเวลาการฟ้องคดีจึงเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลปกครองสามารถยกขึ้นพิจารณาได้เองตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 โดยที่มาตรา 49 และมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักเกณฑ์

ในเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดีของคดีแต่ละประเภทไว้ โดยศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยเป็นแนวทางในคดีดังต่อไปนี้

เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้า นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง โดยมีคำขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเป็นพนักงานในตำแหน่งดังกล่าว จึงเป็นคำขอที่ศาลปกครองกำหนดคำบังคับให้ได้ตามมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาเก้าสิบวันเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2553 จึงเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นคำฟ้องที่ศาลปกครองรับไว้พิจารณาได้และเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ 42 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ส่วนเงื่อนไขเกี่ยวกับการฟ้องคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดจึงมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบกับข้อ 116 แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 423/2554)

การฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานซึ่งเป็นสัญญาทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลยกขึ้นวินิจฉัยและมีคำสั่งได้ ตามนัยข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 220/2547)

อำนาจสั่งไม่รับคำฟ้องหรือสั่งให้รับคำฟ้องคดีที่ขึ้นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วตามข้อ 30 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 เป็นอำนาจขององค์คณะที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้น หากเป็นอำนาจของตุลาการเจ้าของสำนวนเพียงนายเดียวไม่ และในการที่จะมีคำสั่งดังกล่าว องค์คณะก็ต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยว่า คดีนั้นเป็นประ โขชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นจึงให้รับคำฟ้องไว้พิจารณา แต่ในคดีนี้ไม่ปรากฏว่าองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้รับคำฟ้องไว้พิจารณาเช่นนั้นแต่อย่างใด ที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

แล้ว ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถใช้สิทธิทางศาลภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ได้อย่างใด ทั้งคดีนี้ก็มีได้เป็นคดีที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมเนื่องจากเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้ฟ้องคดี และโดยที่กำหนดเวลาการฟ้องคดีเป็นข้อกำหนดอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาล สามารถยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 73/2548)

เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้เป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่ในมูลละเมิดขอบังคับตาม สิทธิเรียกร้องอันมีต่อนาง ป. เจ้ามรดก จึงอยู่ในบังคับต้องห้ามมิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดกตามมาตรา 1754 วรรคสาม แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่คดีปกครองเป็นคดีพิพาทที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับการบริหาร ราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สาธารณะ การฟ้องคดีปกครองย่อมส่งผลกระทบต่อประโยชน์หรือ ส่วนได้เสียของรัฐและสังคมโดยรวม ดังนั้น ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีจึงเป็นปัญหา ข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่กรณีจะมีได้ยกขึ้นต่อสู้ แต่ศาลปกครอง ก็ต้องยกขึ้นวินิจฉัยเองเสมอ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 482/2549)

การฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าว เป็นกรณีที่ศาลปกครองไม่อาจออกคำสั่งบังคับให้ ทายาทของเจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีเป็นปัญหา ข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 แม้คู่กรณีไม่ยกขึ้นต่อสู้ ศาลปกครองต้องยกขึ้นวินิจฉัยเองเสมอ ตามข้อ 30 วรรคสอง แห่งระเบียบดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ 494/2549)

คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธไม่จ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญา และผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความร้องทุกข์ไว้ที่สถานีตำรวจเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2544 ถือได้ว่าวันดังกล่าว เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีไปฟ้องต่อศาลแขวงราชบุรี ในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2546 จึงถือว่าเป็นวันยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. 2542 เป็นการยื่นฟ้องคดี เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดระยะเวลา การฟ้องคดีเป็นเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อย

ของประชาชนที่ศาลสามารถหยิบยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 661/2549)

แม้ศาลปกครองชั้นต้นจะได้วินิจฉัยในประเด็นที่เป็นเนื้อหาของคดีแล้วพิพากษายกฟ้อง แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด และศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยยกฟ้อง โดยเหตุเกี่ยวกับระยะเวลาในการฟ้องคดีซึ่งเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลสามารถยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 จึงต้องถือตามผลแห่งคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดเป็นที่สุด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 431/2550)

กรณียื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 แล้ว แม้หน่วยงานจะได้มีหนังสือแจ้งความคืบหน้าเกี่ยวกับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือเพื่อขอทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ก็ตาม แต่การดังกล่าวก็หาเป็นเหตุต้องเลื่อนวันเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีหรือขยายกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีหรืออายุความการฟ้องคดีแต่อย่างใด และคดีนี้ไม่ปรากฏว่ามีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจยื่นฟ้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ ทั้งไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ศาลปกครองจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาตามมาตรา 52 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบข้อ 30 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ส่วนปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองนั้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าวศาลก็มีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ 92 แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 527/2553)

ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ 5 มกราคม 2548 ถึงประธาน อ.ก.พ. กระทรวงการคลังเพื่อขอทราบผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ซึ่งเป็นเวลาที่ล่วงเลยมากกว่า 4 ปีเศษนับแต่ที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์ไว้ต่อประธาน อ.ก.พ. กระทรวงการคลัง ไม่ถือเป็นเหตุที่จะทำให้ระยะเวลาในการร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติต้องขยายออกไปแต่อย่างใด และกรณีมิใช่คดีที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาได้ ซึ่งระยะเวลาการฟ้องคดีเป็นปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดีที่ศาลจะต้องตรวจสอบก่อนรับคำฟ้องไว้พิจารณา กรณีเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบกับข้อ 116 แห่งระเบียบของ

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ 469/2556)

เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีหนังสือลงวันที่ 29 ตุลาคม 2551 แจ้งการจ่ายเงินสมาชิกของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พร้อมใบรับรอง/ใบแจ้งยอดเงินสมาชิกพันสภาพกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2551 จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงการหักเงินผลประโยชน์จากบัญชีสะสม อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งให้เฉลี่ยผลการขาดทุนกับเงินผลประโยชน์ดังกล่าว ในวันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีในวันที่ 22 ธันวาคม 2552 จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ส่วนข้อหาที่สอง ที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคืนเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีหักไปจากบัญชีสะสมของผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงการหักเงินผลประโยชน์จากบัญชีสะสมทำให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีในข้อหานี้ในวันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวเช่นเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีในวันที่ 22 ธันวาคม 2552 จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 513/2553)

เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกเป็นเหตุให้ขาดรายได้จนต้องจดทะเบียนเลิกบริษัทเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2549 ผู้ฟ้องคดีจึงขอมรู้หรือควรรู้ถึงการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่นั้นและต้องฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลแพ่งเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2551 แม้อต่อมาศาลแพ่งและศาลปกครองชั้นต้นจะมีความเห็นพ้องกันว่าคดีอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ศาลแพ่งจึงมีคำสั่งลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2552 ให้จำหน่ายคดีเพื่อไปยื่นฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. 2542 และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2553 อันเป็นการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลแพ่งมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีตามมาตรา 13 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ระยะเวลาการฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ล่วงพ้นไปแล้วก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะได้อื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง จึงมิใช่เป็นกรณีที่กำหนดเวลาในการฟ้องคดีครบกำหนดไปแล้วในระหว่างการพิจารณาของศาลแพ่ง หรือจะครบกำหนดก่อนหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลแพ่งมีคำสั่ง อันจะทำให้กำหนดเวลาการฟ้องคดีนี้ขยายออกไปจนถึงหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลแพ่งมีคำสั่งตามมาตรา 13 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุ

แห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 521/2553)

การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน การรังวัด การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และการเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือ น.ส.3 ก. การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่มีลักษณะเป็นการเตรียมการและดำเนินการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองและการออกคำสั่งทางปกครอง คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากใช้อำนาจตามกฎหมายอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 อย่างไรก็ตาม ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบรับคำขอของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ซึ่งเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าวในชั้นอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดก็มีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบกับข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 498/2557)

สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อพ้นกำหนดอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ตามมาตรา 448 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ปัญหาเกี่ยวกับอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องของหน่วยงานของรัฐในการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่กรณีจะมีได้ยกขึ้นว่ากล่าวอ้าง ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 410/2557)

ผู้ฟ้องคดีได้มีการดำเนินการร้องทุกข์ต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วแต่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล จึงเป็นกรณีที่ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดสมุทรสาคร ลงวันที่ 29 กันยายน 2547 นับแต่วันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องในข้อหาดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2549

จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และกรณีมิใช่คดีที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับไว้พิจารณาได้ตามนัยมาตรา 52 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาได้ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า เมื่อไม่ได้ยกอายุความเป็นข้อต่อสู้ ศาลจะอ้างเอาอายุความเป็นเหตุยกฟ้องไม่ได้ นั้น เห็นว่า ระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด กรณีเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลยกขึ้นวินิจฉัยเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 184/2557)

การฟ้องคดีที่พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดี เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชนศาลสามารถยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามข้อ 92 ประกอบข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 แม้ว่าคู่กรณีจะไม่ได้ยกขึ้นต่อสู้ก็ตาม และเป็นคดีที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือไม่มีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับคำฟ้องไว้พิจารณา อีกทั้งการฟ้องคดีนี้ก็ไม่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือสถานะของบุคคลที่จะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาได้ ตามข้อ 30 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 181/2557)

การฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการฟ้องคดี เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่กรณีไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าว แต่ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 เมื่อคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในข้อหานี้เป็นคำฟ้องที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องข้อหานี้ไว้พิจารณาได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 54/2557)

4.1.2.4 คำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้

มาตรา 72 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งศาลปกครองสูงสุดก็ยกขึ้นพิจารณาได้เองตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ

ในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 โดยศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในคดีดังต่อไปนี้

การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการบอกเลิกสัญญาจ้างเหมาบริการของผู้ถูกฟ้องคดีและให้ผู้ฟ้องคดีได้กลับเข้าปฏิบัติงานต่อไป เมื่อการบอกเลิกสัญญาเป็นการใช้สิทธิตามสัญญาของผู้ถูกฟ้องคดี มิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการบอกเลิกสัญญาจ้างเหมาบริการ และสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าทำงานตามสัญญาต่อไปจนกว่าสัญญาจ้างจะสิ้นสุดลงได้ กรณีเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่มีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายหรือคำขออื่นใดนอกเหนือไปจากคำขอดังกล่าวที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ แม้ผู้กรณีจะมีได้ อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นนี้ แต่ปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามข้อ 92 ประกอบข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 531/2557)

การที่ศาลจะกำหนดค่าบังคับให้กระทำการตามความหมายของมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 นั้น ต้องเป็นการกำหนดค่าบังคับให้กระทำการที่ไม่ฝ่าฝืนหรือขัดต่อหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งการเข้าทำสัญญาระหว่างคู่สัญญานั้น เป็นเรื่องที่อยู่บนพื้นฐานของการตกลงยินยอมซึ่งกันและกันตามหลักเสรีภาพในการเข้าทำสัญญา หากว่าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ตกลงยินยอมเข้าทำสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งย่อมไม่อาจบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าทำสัญญาได้ ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าบังคับที่เป็นการฝ่าฝืนหลักกฎหมายพื้นฐานในเรื่องเสรีภาพในการเข้าทำสัญญาดังกล่าวได้ ดังนั้น กรณีตามคำฟ้องศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีเข้าทำสัญญากับผู้ฟ้องคดีได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เข้าทำสัญญากับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ชนะการประมูล อันมีลักษณะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินเพื่อเยียวยาความเสียหายได้ แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินมาในคำฟ้องแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขอท้ายฟ้องเพียงประการเดียวเท่านั้นคือ ขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีเข้าทำสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้วินิจฉัยแล้วว่าเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา

คดีปกครอง พ.ศ. 2542 ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 391/2558)

4.1.2.5 การวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็น

อันเป็นกรณีปรากฏเหตุที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษามาตามข้อ 112 (1) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดยกขึ้นพิจารณาได้เองตามข้อ 92 แห่งระเบียบดังกล่าว ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในคดีดังต่อไปนี้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีคำขอให้ศาลเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว กรณีจึงไม่มีการฟ้องโต้แย้งเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อศาลที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงเป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็นอันเป็นกรณีปรากฏเหตุที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษามาตาม ข้อ 112 (1) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ว่ากรณีจะมีได้ยกขึ้นต่อสู้ในชั้นอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดก็สามารถยกขึ้นวินิจฉัยและพิพากษาได้ตามข้อ 92 แห่งระเบียบดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดี เมื่อคดีนี้ไม่มีการฟ้องให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีมาตั้งแต่ต้น กรณีจึงไม่เป็นประโยชน์ที่จะต้องส่งสำนวนคดีไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้พิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่อีก (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 668/2556)

4.1.2.6 การฟ้องซ้อนเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ 92 ประกอบข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

การฟ้องซ้อนคดีอันเป็นการต้องห้ามตามข้อ 36 (1) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบข้อ 116 แห่งระเบียบดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 669/2556)

4.1.2.7 ค่าธรรมเนียมศาล

ปกติแล้วการฟ้องคดีปกครองไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลเว้นแต่การฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงิน หรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจากคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) หรือ (4) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยหากเป็นลักษณะ

ดังกล่าว ให้เสียค่าธรรมเนียมศาลตามทูลทรัพย์ที่ระบุไว้ในตาราง 1 ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับคดีที่มีค่าขอปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณราคาเป็นเงินได้ ดังนั้น การชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนหรือการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วน จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการฟ้องคดีปกครอง และเป็นเหตุอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลยกขึ้นพิจารณาไม่รับคำฟ้องที่ไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนได้

คดีนี้เป็นคดีเรื่องร้องทุกข์โอนมาเป็นคดีในศาลปกครองตามมาตรา 103 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 จึงไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลทุกชั้นศาลตามข้อ 4 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครองที่โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2544 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 64/2552)

4.1.3 เหตุเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาของศาล

เหตุเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณาเป็นหลักเกณฑ์ที่มุ่งจะรักษาหลักการที่เป็นแก่นของการจัดกระบวนการยุติธรรมทางปกครองให้เป็นเอกภาพ จึงจัดเป็นเหตุอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนที่สำคัญ ซึ่งได้รับการวินิจฉัยเสมอ เพราะแม้การดำเนินกระบวนการในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่การพิจารณาหรือมีคำสั่งในคดี จะเป็นกระบวนการภายในของศาล แต่หากการดำเนินกระบวนการภายในของศาลส่งผลกระทบต่อคู่กรณีผู้มีส่วนได้เสียในคดี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกระบวนการพิจารณาดังกล่าว ย่อมเป็นเหตุอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งจากการศึกษาแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ศาลได้วินิจฉัยว่ากรณีใดบ้างที่เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลต้องยกขึ้นพิจารณาเอง ดังนี้

4.1.3.1 การแก้ไขคำฟ้องให้สมบูรณ์ครบถ้วน

คำขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) ให้ถูกต้อง และเร่งรัดให้ออกโฉนดให้ผู้ฟ้องคดีโดยเร็ว อันเป็นคำขอที่ชัดเจนแล้ว ศาลปกครองสามารถมีคำสั่งตามคำขอนั้นได้ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วนแล้วให้สมบูรณ์ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วย ข้อ 37 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ อันเนื่องมาจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นแก้ไขมาภายในกำหนด จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยระเบียบดังกล่าวด้วย และแม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้อุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องของศาลปกครองชั้นต้น

แต่กลับขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่หรือขอฟ้องใหม่ตามมาตรา 62 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยความเข้าใจไม่ถูกต้องของผู้ฟ้องคดีเอง โดยอ้างว่าที่ไม่สามารถยื่นแก้ไขคำฟ้องได้ทันตามกำหนดเนื่องจากมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายอันสืบเนื่องมาจากการร้องทุกข์คดีนี้ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นก็มีคำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่โดยมิได้ไต่สวนอีก และโดยที่คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องและคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบดังกล่าวข้างต้นซึ่งปัญหานี้เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ 92 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 เพราะการไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เรื่องของผู้ฟ้องคดีจะไม่ได้รับการพิจารณาซึ่งไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 490/2547)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่หลังจากที่ศาลปกครองชั้นต้นจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ แต่เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาตามคำร้องแล้ว พอจะแปลเจตนาของผู้ฟ้องคดีได้ว่าเป็นการอุทธรณ์คำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความของศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่ถูกต้อง เพราะเนื้อหาของคำร้องแสดงถึงเหตุผลที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งหากศาลปกครองชั้นต้นรับฟังเหตุผลที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างมาแล้ว การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นอาจเปลี่ยนแปลงไป และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง จึงชอบที่ศาลปกครองชั้นต้นจะดำเนินการตามข้อ 49/1 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ต่อไป การที่ตุลาการเจ้าของสำนวนศาลปกครองชั้นต้นนายเด็ขมิคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยมาตรา 61 วรรคหนึ่ง (1) ถึง (5) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบกับข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 229/2550)

คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีได้บรรยายถึงการกระทำทั้งหลายของผู้ถูกฟ้องคดีที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดกล่าว ตลอดจนมีรายการครบถ้วน ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 45 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และข้อ 32 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 จึงเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วน ชอบที่ศาลปกครอง

ชั้นต้นจะมีคำสั่งรับคำฟ้องและดำเนินการต่อไปตามข้อ 42 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จึงเป็นการดำเนินการพิจารณาที่ไม่ชอบและปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบด้วยข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 520/2547)

โดยที่ข้อ 11 วรรคสาม และข้อ 13 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของกฎ ก.ค. กำหนดให้การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เพื่อขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายต้องดำเนินการภายในเก้าสิบวันกับอีกเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ หากไม่พิจารณาคำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวและเป็นกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ประสงค์จะฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ก็ชอบที่จะยื่นฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ดังกล่าว ซึ่งเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีในวันที่ 22 ตุลาคม 2550 จึงต้องดำเนินการวินิจฉัยคำร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 29 มกราคม 2551 การที่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำฟ้องว่านิติกรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จะนำเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเสนอให้ที่ประชุมของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พิจารณาในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามที่กฎ ก.ค. ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2543) กำหนดไว้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2551 จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และได้ฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้ว คำฟ้องในคดีนี้ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วน ศาลปกครองชั้นต้น โดยตุลาการเจ้าของสำนวนนายเด็ยจึงชอบที่จะมีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การตามข้อ 42 วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 แต่การที่ศาลปกครองชั้นต้น โดยตุลาการเจ้าของสำนวนนายเด็ยยังมีคำสั่งรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำคำชี้แจงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบผลการพิจารณา

เรื่องที่ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 แล้วหรือไม่ ผลเป็นประการใดแจ้งให้ศาลทราบด้วยนั้น ซึ่งเป็นประเด็นอยู่ในความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ต้องให้การเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาของศาล โดยศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะกำหนดประเด็นดังกล่าวไปพร้อมกับคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การได้ กรณีจึงมิใช่ประเด็นที่สมควรกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงต่อศาลแต่อย่างใด คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงในประเด็นดังกล่าวย่อมไม่ชอบด้วยเหตุผลแห่งคดี ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบกับข้อ 116 แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 606/2551)

4.1.3.2 การนำข้อเท็จจริงนอกสำนวนคดีมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี

เมื่อข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองชั้นต้นนำมาวินิจฉัยกล่าวอ้าง ไม่ปรากฏอยู่ในสำนวนคดี จึงเป็นการนำข้อเท็จจริงนอกสำนวนคดีมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อ 60 วรรคสอง (1) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดก็สามารถยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบข้อ 116 แห่งระเบียบดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความของศาลปกครองชั้นต้น จึงเป็นการออกคำสั่งโดยที่มิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งและในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงและถือว่ามีเหตุอันควร จึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี ทั้งนี้ ตามข้อ 112 วรรคหนึ่ง (1) และ (2) แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 453/2552)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนนายกเทศมนตรีตำบลหนองสอ (นาย ข.) ในข้อหาร่วมกันกับพวกฉ้อโกงเงินของเทศบาล แต่เรื่องและผู้ฟ้องคดีร้องเรียนยังไม่มีความคืบหน้า ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี พร้อมกับเรียกเงินจากการทุจริตดังกล่าวคืนให้แก่เทศบาลตำบลหนองสอ และดำเนินคดีอาญากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เพราะเห็นว่าในระหว่างการพิจารณาคดีนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งให้นาย ผ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลหนองสอแล้ว ศาลจึงไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งบังคับตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีอีก ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจสอบสรรพเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี หมายเลขคำที่ 141/2554 คดีหมายเลขแดงที่ 397/2554 ของศาลปกครองชั้นต้น แล้ว ไม่ปรากฏว่ามี

ข้อเท็จจริงในส่วนที่ศาลปกครองชั้นต้นอ้างว่ามีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ให้นาย ผ. พันจากตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลหนองสอ ปรากฏอยู่ในสำนวนคดีดังกล่าวแต่อย่างใด ศาลปกครองสูงสุด จึงสันนิษฐานว่าศาลปกครองชั้นต้นอาจจะนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาจากพยานหลักฐานอื่น นอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีในคดีนี้ แต่การที่ข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ปรากฏอยู่ใน สำนวนคดี จึงเป็นการนำเอาข้อเท็จจริงนอกสำนวนคดีมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี ซึ่งเป็นการกระทำ ที่ไม่ชอบด้วย ข้อ 60 วรรคสอง (1) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 และเนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมาย อันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดก็สามารถยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ตามข้อ 92 ประกอบกับ ข้อ 116 แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 418/2555)

4.1.3.3 การทำคำพิพากษาและคำสั่ง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ ที่ 1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 2) ดำเนินการพิจารณาเรื่องบำเหน็จตกทอดกรณีพิเศษ เนื่องจากสามีของผู้ฟ้องคดีเสียชีวิตล่าช้าเกินสมควร ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการเรื่องบำเหน็จบำนาญภายใน 30 วัน อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งในระหว่างพิจารณา ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้รับการแก้ไขเยียวยาตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว โดยศาลไม่จำเป็นต้องกำหนดคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่อีก จึงมีคำพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าการที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมายแล้วเป็นกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีหมดไป ศาลปกครองชั้นต้นควรมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ มิใช่พิพากษายกฟ้อง จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง แม้คู่กรณีจะมีได้อุทธรณ์ในประเด็นนี้ แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามข้อ 92 ประกอบข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 จึงมีคำสั่งยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้น เพื่อให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ ทั้งนี้ ตามข้อ 112 วรรคหนึ่ง (1) แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 81/2554)

แม้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 ซึ่งเป็นกฎหมายสารบัญญัติ จะได้บัญญัติไว้ในมาตรา 26 วรรคสามว่า ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝาก

ประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายเงินหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น และไม่ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะเป็นบทกฎหมายเคร่งครัดหรือไม่ก็ตาม แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวก็หาได้มีผลเป็นการลดล้างผลบังคับของหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลทั้งหลายที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่าง ๆ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายซึ่งเป็นหลักกฎหมายวิธีสบัญญัติที่ว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่ชี้ขาดคดีต้องตัดสินตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ แต่ห้ามมิให้พิพากษาหรือทำคำสั่งให้สิ่งใด ๆ เกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏตามคำฟ้อง เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองของศาลปกครอง ตามนัยข้อ 5 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ด้วย แต่อย่างไรก็ตาม และแม้จะเป็นความจริงว่าข้อ 92 แห่งระเบียบดังกล่าว จะกำหนดว่าในการพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดี ศาลจะยกข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งไปก็ได้ แต่เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติแห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ดังกล่าวย่อมเป็นที่เห็นได้ว่าข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลจะยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งไปได้นั้น หมายความว่าถึงแต่เฉพาะปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล เงื่อนไขแห่งการที่ศาลจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาได้ และข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาหรือแห่งอุทธรณ์เท่านั้น หาได้หมายความว่ารวมถึงข้อหาและคำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับด้วยไม่ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเกินคำขอของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการต้องห้ามตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี แม้ในปัญหานี้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นก็ตาม แต่โดยที่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจศาลในการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี ดังนั้นจึงเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดจึงมีอำนาจยกปัญหานี้ขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ 92 ประกอบกับข้อ 116 แห่งระเบียบเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 986/2556)

4.1.3.4 ระยะเวลาการแจ้งวันกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง

เมื่อคดีนี้กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ศาลได้แจ้งให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายทราบไม่ในวันเดียวกัน โดยในส่วนของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2551 ในขณะที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ศาลแจ้งวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงเป็นวันที่ 7 พฤศจิกายน 2551 ซึ่งทำให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีระยะเวลาในการแสวงหาหรือเสนอพยานหลักฐานเพิ่มเติมไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในทางคดี อันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณา

ที่ไม่ชอบด้วยข้อ 62² แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ทั้งนี้ ตามข้อ 92 ประกอบกับข้อ 116 แห่งระเบียบเดียวกัน การที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาค่อมานกระทั่งมีคำพิพากษา กรณีจึงเป็นการ ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ ตามข้อ 112 วรรคหนึ่ง (2) แห่งระเบียบดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 341/2552)

คดีนี้แม้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งว่า ไม่ต้องส่งสำเนาคำฟ้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) ทำคำให้การยื่นต่อศาลเนื่องจากไม่ได้กระทำการใดตามคำฟ้องที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่ต่อมาเมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้แจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง กำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก และกำหนดวันนัดฟัง คำพิพากษาให้แก่คู่กรณี ปรากฏว่าได้แจ้งเฉพาะผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 4) ทราบ โดยไม่ได้แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ซึ่งยังเป็นคู่กรณีตามคำฟ้องอยู่ทราบด้วยแต่อย่างใด การกระทำดังกล่าวจึงไม่ได้เป็นการแจ้งให้คู่กรณีทราบ กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ตามข้อ 62 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ไม่ได้เป็นการแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกให้คู่กรณีทราบ ตามข้อ 83 วรรคสอง แห่งระเบียบเดียวกัน และเป็นการที่ไม่ได้ส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนให้คู่กรณีทราบ ตามมาตรา 59 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และไม่ได้เป็นการแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านผลแห่ง คำพิพากษา ตามมาตรา 69 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การกระทำของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงเป็นการที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษา และในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง และถือว่ามีเหตุอันสมควรตามข้อ 112 วรรคหนึ่ง (1) และ (2) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี

² ข้อ 62 เมื่อองค์คณะได้รับสำนวนคดีจากตุลาการเจ้าของสำนวนแล้ว หากเห็นว่าไม่มีกรณีที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้ตุลาการหัวหน้าคณะมีคำสั่งกำหนดวันหนึ่งวันใดเป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีนั้น

ให้ศาลแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน

บรรดาคำฟ้องเพิ่มเติม คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม รวมทั้งพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่ยื่นต่อศาลหลังวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ให้ศาลรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนคดี และไม่ต้องส่งสำเนาให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง

ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดสามารถยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ตามข้อ 92 ประกอบข้อ 116 แห่งระเบียบเดียวกัน ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษายกคำพิพากษาของ ศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคดีคืนไปยัง ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้ปฏิบัติให้ถูกต้องแล้ว จึงมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ต่อไป (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ 589/2556)

4.2 กรณีที่ศาลปกครองไม่ถือว่าเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน

คำอุทธรณ์ที่มีได้เป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ตามข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ศาลปกครองไม่ถือว่าเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในคดีดังต่อไปนี้

ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ถ้าไม่มีมติคณะรัฐมนตรี และหนังสือสั่งการของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้ฟ้องคดีอาจได้รับการพิจารณาให้เลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ขั้นนั้น เป็นการเข้าใจเอาเองและคาดเดาที่ไกลเกินกว่าเหตุที่จะถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ จากมติ ครม. และหนังสือสั่งการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้อง การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งของ สปช. ไม่ชอบด้วยกฎหมายไว้ก่อนจนกว่าข้อหาที่เกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของมติ ครม. ได้รับการวินิจฉัยจากศาลปกครองสูงสุดก่อนนั้น โดยที่ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามนัยข้อ 92 ประกอบด้วยข้อ 116 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 73/2544)

ข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 กำหนดว่า ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นคำอุทธรณ์นั้น ผู้อุทธรณ์จะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในคำอุทธรณ์และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่ถ้าปัญหาใดเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ผู้อุทธรณ์จะยกปัญหาข้อนั้นขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ก็ได้ เมื่อคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น และมีได้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้อุทธรณ์จะยกขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ได้ ตามข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย ตามข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 492/2548)

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลปกครองชั้นต้นเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ โดยมีได้ฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ไว้ด้วย ดังนี้ เมื่อศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการตามคำขอ ผู้ฟ้องคดีจะขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายในชั้นอุทธรณ์ไม่ได้ เพราะมิได้ฟ้องและยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ประกอบกับ กรณีดังกล่าวมิได้เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับ ประโยชน์สาธารณะ ตามข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครอง สูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 342/2550)

ผู้ฟ้องคดีเพ็งมีคำขอพร้อมกับคำอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น มิได้มีคำขอ มาตั้งแต่ชั้นยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น กรณีจึงถือได้ว่า คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่เป็นเหตุ แห่งการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนี้มีข้อชี้ข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบ ในศาลปกครองชั้นต้น ทั้งยังมีข้อชี้ข้อที่เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้ฟ้องคดีจะยกขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ได้ โดยไม่ต้องยกขึ้นว่ากันในศาลปกครองชั้นต้นก่อน ตามข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบของ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 คำอุทธรณ์ของ ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะสั่งไม่รับ คำอุทธรณ์นั้นตามข้อ 104 วรรคสอง แห่งระเบียบดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 754/2550)

คำขอในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีเป็นการขอค่าทดแทนซ้ำซ้อนกับคำขอ ที่เคยบรรยายไว้ในคำฟ้องเดิมและคำแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง จึงเป็นคำขอที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา 73 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี ปกครอง พ.ศ. 2542 ประกอบกับข้อ 108 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูง ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 อีกทั้งเป็นคำขอที่มีข้อชี้ข้อที่ได้ยกขึ้น ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ทั้งยังมีข้อชี้ปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ จึงต้องห้ามตามข้อ 101 วรรคสองแห่งระเบียบ เดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 549/2552)

เมื่อได้พิจารณาคำฟ้องประกอบกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษา ของศาลปกครองชั้นต้น โดยเพิ่มเติมจากที่ขอมมาในคำฟ้อง ซึ่งเป็นคำขอใหม่ที่เกินกว่าที่เคยขอมมา

ในคำฟ้อง หรืออีกนัยหนึ่งเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ทั้งคำขอใหม่ที่เกินกว่าที่ขอมมาในคำฟ้องดังกล่าวก็ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะอีกด้วย คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่เกี่ยวกับกรณีดังกล่าวจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 92/2555)

ข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างมิได้เป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น อีกทั้งข้อเท็จจริงดังกล่าวก็เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคาร ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นกล่าวอ้างจึงมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับในการพิจารณาออกคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด และไม่ใช่ว่ากรณีเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 288/2555)

เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เคยหยิบยกประเด็นการคืนหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาตามหนังสือค้ำประกันขึ้นมาเป็นประเด็นพิพาทในชั้นการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น อีกทั้งไม่เคยมีคำขอทำคำฟ้องเกี่ยวกับประเด็นนี้มาก่อน กรณีจึงมิได้เป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น และมีได้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้อุทธรณ์จะยกขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ได้ ดังนั้น คำอุทธรณ์ในประเด็นนี้จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายตามข้อ 101 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 561/2556)

จึงกล่าวได้ว่าหลักการที่ศาลใช้เป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน มีดังนี้³

1) ศาลไม่เพียงแต่มีอำนาจที่จะยกปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยขึ้นมาพิจารณาวินิจฉัย แต่เป็นเรื่องที่ศาลมีหน้าที่ที่จะยกเอาปัญหานั้นขึ้นมาพิจารณา ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะระบุเหตุปัญหเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยในคำฟ้อง แต่ภายหลังได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและถอนเหตุดังกล่าวออกไปจากศาล ศาลก็ยังมีหน้าที่ที่จะยกเหตุที่ผู้ฟ้องคดีถอนออกไปแล้วขึ้นมาวินิจฉัยได้

2) หน้าที่ของศาลที่จะยกเอาเหตุแห่งความสงบเรียบร้อยขึ้นมาพิจารณาวินิจฉัยจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อปรากฏจากเอกสาร ในสำนวนว่าจะมีเหตุฉนั้นเกิดขึ้นในคดี ข้อพิจารณานี้มีขึ้นเพื่อมิให้ศาล

³ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2544). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลปกครอง. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 17-19.

ใช้อำนาจอย่างไรขอบเขต กล่าวคือ ต้องปรากฏเหตุอันควรสงสัยเพียงพอที่ศาลจะยกเอาเหตุแห่งความสงบเรียบร้อยมาพิจารณาด้วย

3) เมื่อยกเหตุหรือปัญหาความสงบเรียบร้อยขึ้นมาวินิจฉัยแล้ว หากพิจารณาได้ความว่ามีปัญหาในเรื่องดังกล่าวจริง การยกขึ้นมาวินิจฉัยต้องปรากฏในคำพิพากษาด้วย ในทางกลับกัน หากศาลได้ยกเอาเหตุหรือปัญหาความสงบเรียบร้อยขึ้นมาวินิจฉัย แต่พิจารณาได้ความว่าปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเขียนว่าได้ยกขึ้นมาวินิจฉัยให้ปรากฏในคำพิพากษาแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุป เหตุอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่เกิดขึ้นในขณะดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นเหตุที่เกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการที่ศาลพิจารณาเพื่อตรวจคำฟ้อง อาทิเช่น เขตอำนาจศาล การเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดี การดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด การยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดี การที่คู่ความเดิมนำประเด็นที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วมาฟ้องร้องเป็นคดีใหม่ (การฟ้องซ้ำ) การชำระค่าธรรมเนียมศาล และการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลซึ่งการยกเหตุอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นพิจารณาของศาลในกรณีนี้ ศาลปกครองมีอำนาจนำมาปรับใช้แก่คดีได้ โดยคู่ความในคดีไม่จำเป็นต้องร้องขอและสามารถยกขึ้นพิจารณาได้ไม่ว่าคดีจะได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาอยู่ในขั้นตอนใดหรือคดีอยู่ในชั้นศาลใดก็ตาม